İLKÖĞRETİM 7. SINIF TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDA YER ALAN ETKİNLİKLERİN TEMEL BECERİLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Mehmet KURUDAYIOĞLU[*]
Arş. Gör. Sait TÜZEL[**]
Seda GÜNEŞ[***]

ÖZET

Bu çalışmanın konusunu Türkçe derslerinde yatay olarak bir yılın sonunda; dikey olarak ise sekiz yılın sonunda bireyde geliştirilmesi amaçlanan; temel becerilere (Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanma, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, iletişim kurma, problem çözme, araştırma, karar verme, bilgi teknolojilerini kullanma, girişimcilik) yönelik etkinliklerin program doğrultusunda hazırlanan ders kitaplarında ne ölçüde yer aldığının tespit edilmesi ve ders kitaplarının bu temel becerilere yer verme açısından karşılaştırılması oluşturmaktadır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olan doküman tarama yöntemi kullanılmış ve elde edilen veriler nicel hale getirilerek tablolaştırılmıştır. Son olarak da elde edilen bu nicel veriler ışığında öneriler geliştirilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Öğretimi, Türkçe Ders Kitabı, Etkinlik, Temel Beceriler.

ANALYSIS OF THE ACTIVITIES IN 7TH GRADE TURKISH LANGUAGE COURSEBOOKS FOR ELEMENTARY SCHOOL ACCORDING TO THE BASIC SKILLS

Subject of this study is definition of the level of appearance of activities directed to the basic skills (proper, good and effective use of Turkish language, critical thinking, creativity thinking, establishing communication, problem solving, researching, decision making, using information technology, entrepreneurship) and comparison of these skills, in terms of taking place, which are to be acquired horizontally in a year and vertically in eight years, in Turkish Language course books prepared according to curriculum. A qualitative method, document exploration method is used in this study and data are tabulated quantitatively after conversion. Finally, these qualitative results are used to develop suggestions.

Keywords: Turkish Language Instruction, Turkish Language Course Book, Activity, Basic Skills

[*] Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı
[**] Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı
[***] Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi

1. GİRİŞ

Hem insan için hem de toplum için önemli bir yere sahip olan dil; var olabilmesinin gerektirdiği eğitimini ve öğretimini de beraberinde getirmektedir. Düşünceyi yaratıp düşüncenin paylaşımını sağlayarak geçmişten geleceğe kültür ve bilgi taşıyan dilin öğretimi de bütün eğitim sistemlerinin en önemli amaçlarındandır. Bu öğretim sürecinin oluşup gelişmesinde kullanılabilecek kaynak ise dilin temelini oluşturan dil becerileridir. Bir dilin öğretimi, doğru ve etkili bir şekilde kullanımı dil becerilerinin gelişimiyle sağlanır. Okuma, dinleme, konuşma, yazma ve dil bilgisi alanlarından oluşan dil becerilerinin eğitim yoluyla geliştirilmesi insana sadece bilgi kazandırmada değil aynı zamanda insanın sağlıklı düşünebilmesi, doğru değerlendirmelerde bulunup yargılara ulaşması ve toplum içinde sağlıklı ilişkilerde bulunmasında da önemli bir rol oynamaktadır.

Hem birey için hem de toplum için bu kadar önemli olan dilin öğretiminden beklenen birçok unsur bulunmaktadır. Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu'nda (TDÖP), dil öğretiminin temel hedefi "öğrencilerin, dilin farklı bağlamlarda aldığı görünümleri kavramaları, dil aracılığıyla kendilerini ifade edebilmeleri, değişik bilgi kaynaklarına ulaşarak duygu, düşünce ve hayal dünyalarını zenginleştirmeleri" şeklinde belirtilmiştir. Sekiz yıllık ilköğretim sürecinde okuma, dinleme/izleme, konuşma ve yazma becerilerini dilin kurallarına uygun olarak geliştirerek (MEB 2006: 2) bilgiye hazır olarak değil, kendisi ulaşan ve üreten insan yetiştirmek amaçlanmıştır. Bu sebeple dil becerilerinin yanı sıra insanların anlama, sıralama, sınıflama, sorgulama, ilişki kurma, eleştirme, tahmin etme, analiz, sentez yapma, değerlendirme, bilgiyi araştırma, keşfetme, yorumlama, zihinde yapılandırma, kendini ifade etme, iletişim kurma, arkadaşlarıyla iş birliği yapma, tartışma, problem çözme, ortak karar verme ve girişimcilik gibi çeşitli zihinsel ve üst düzey becerileri kazanmaları önemli hale gelmiştir (MEB, 2006: 13). Çünkü bu beceriler insanın gerek okul gerek iş gerekse de özel hayatında sıkça başvurabileceği ve fayda görebileceği temel becerilerdir.

Yapılandırmacı anlayışla hazırlanan yeni TDÖP'te (MEB, 2006) bilgi, ezberlenmeye değil üretilmeye dayalı bir yaklaşım olarak kabul edilmiştir. Bu yaklaşımla öğrencilerin Türkçe dersiyle, Türkçeyi doğru ve etkili kullanan, kendini ifade eden, iletişim kuran, iş birliği yapan, girişimci ve sorun çözen, bilimsel düşünen, anlayan, araştıran, inceleyen, eleştiren, sorgulayan, yorumlayan, haklarını ve sorumluluklarını bilen, çevresiyle uyumlu, şartlandırmaya duyarlı, okumaktan ve öğrenmekten zevk alan, bilgi teknolojilerini kullanan, üreten ve geleceğine yön veren bireyler olması hedeflenmiştir. Dolayısıyla da gelecekte ülkenin bu özelliklere sahip bireylerden oluşması amaçlanmıştır (Özatalay, 2007: 13). Bu amaçların ve becerilerin ne şekilde, hangi kapsamda olacağının belirtilmesi gereken yer öğretim programlarıdır. Nitekim 2006 yılında hazırlanan ilköğretim programlarıda bu düşüncenin bir ürünü olarak düzenlenmiştir. Program kapsamında bir takım genel amaçlara, özel amaçlara, temel becerilere, etkinliklere yer verilmiş, bu şekilde de öğrencilerin yatay olarak bir yılın

sonunda dikey olarak da sekiz yılın sonunda birtakım tutum ve becerileri kazanmaları hedeflenmiştir.

TDÖP'te (2006: 5) bu temel beceriler, "öğrencilerin dil becerilerindeki gelişimleriyle bağlantılı, yatay olarak bir yılın sonunda dikey olarak da sekizinci sınıfın sonunda kazanacakları ve hayat boyu kullanacakları beceriler" şeklinde tanımlanmış olup şu şekilde sıralanmıştır:

1. Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanma
2. Eleştirel düşünme
3. Yaratıcı düşünme
4. İletişim kurma
5. Problem çözme
6. Araştırma
7. Karar verme
8. Bilgi teknolojilerini kullanma
9. Girişimcilik

21. Yüzyılda bireyden beklenen; okuduğunu dinlediğini doğru bir şekilde anlamlandırması, anlamlandırdığı iletiler üzerinde eleştirel ve yaratıcı düşünerek, onları araştırması ve sorgulaması ve bu işlemlerden geçirdiği iletileri sosyal ve akademik yaşantısına doğru şekilde adapte ederek, bu bilgilerini kendisinin ve toplumun menfaatine olacak şekilde kullanmasıdır.

Görüldüğü üzere programda söz edilen temel beceriler aslında başarılı bir bireyden beklenen temel becerilerdir ve hem toplumsal ahengin sağlanması hem de başarılı bireylerin yetiştirilmesi için ana dili derslerinde bireylerin bu becerileri asgariden azamiye doğru geliştirilmelidir. Birey dili sayesinde kendini doğru ifade edebilir ve etrafındaki insanları anlayabilir. Kurmuş olduğu sağlıklı bir iletişimle toplumda yer kazanarak girişimcilik becerisini geliştirir. Toplumda bireysel ve toplumsal olarak görev almaktan çekinmez. Böylece hem kendine hem de içinde yaşadığı topluma karşı görev ve sorumluluklarını yerine getirmiş olur. Bu sebeple bu beceriler, birbirini destekleyen, geliştiren, bireye kazanımları olan ve birbirlerinden kesin çizgilerle ayrılmaları mümkün olmayan temel becerilerdir.

6, 7 ve 8. sınıfın ilköğretim birinci kademeden ortaöğretime geçiş dönemi olduğu düşünüldüğünde bu temel becerilerin bu dönemde kazandırılması da önemlidir. Bu sebeple "öğrencilerin edindikleri birikimler üzerine yenilerini inşa etmeleri, karşılaştıkları sorunlara alternatif ve yaratıcı çözümler üretmeleri, bir grup içerisinde beraber çalışma bilinç ve cesaretine ulaşmaları, üretme ve tartışma etkinliklerine katılmaları, farklı araştırma yöntem ve tekniklerini kullanmaları, olay ve durumları kendi deneyimlerinden hareketle doğru olarak anlamaları, disiplinler arası bir bakış kazanmaları" TDÖP'ün temel amaçlarını oluşturmuştur (MEB, 2006).

Yeni TDÖP doğrultusunda hazırlanan ders kitapları, metinlerin yer aldığı ders kitabı, etkinliklerin yer aldığı öğrenci çalışma kitabı ve öğretmenlere kılavuzluk eden öğretmen kılavuz kitabı olmak üzere 3 kitaptan oluşmaktadır. Bu bildirinin konusunu da programda yer alan "temel becerilerin" ders kitaplarına ne boyutta yansıdığının tespit edilmesi oluşturmaktadır.

2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu çalışmanın amacını, TDÖP'te belirtildiği şekli ile (2006: 5) "yatay olarak bir yılın sonunda; dikey olarak sekiz yılın sonunda bireyde geliştirilmesi amaçlanan; Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanma, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, iletişim kurma, problem çözme, araştırma, karar verme, bilgi teknolojilerini kullanma ve girişimcilik temel becerilerine" yönelik etkinliklerin program doğrultusunda hazırlanan ders kitaplarında ne ölçüde yer aldığının tespit edilmesi, ders kitaplarının bu temel becerilere yer verme açısından karşılaştırılması ve elde edilen bu verileri ışığında da çeşitli öneriler geliştirilmesi oluşturmaktadır.

3.YÖNTEMLER

3.1. Araştırmanın Evreni

Araştırmanın evrenini, MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 07.03.2008 tarihli, 2606 sayılı Tebliğler Dergisi'nde (2008: 212) kabul etmiş olduğu ilköğretim 7. Sınıf Türkçe ders kitapları oluşturmaktadır. Bu kitaplar değişik yayınevlerince hazırlanan toplam 6 ders kitabı setinden (ders kitabı, öğrenci çalışma kitabı ve öğretmen kılavuz kitabı) oluşmaktadır.

3.2. Araştırmanın Örneklemi

Araştırmanın örneklemini, ilköğretim 7. Sınıf Türkçe ders kitapları arasından rastgele örneklem yolu ile seçilmiş iki ders kitabı oluşturmaktadır. Örneklem alınırken bir kitabın özel yayınevlerine bir kitabın ise Milli Eğitim Yayınevi'ne ait olmasına özellikle dikkat edilmiştir. Özel yayınevlerinden seçilen ders kitabı tesadüfî örneklem yoluyla seçilmiştir. Örneklemi oluşturan bu kitaplar: MEB Yayınları İlköğretim 7. Sınıf Türkçe Ders Kitabı (MEB Türkçe 7) ile Pasifik Yayınları İlköğretim 7. Sınıf Türkçe Ders Kitabı'dır (Pasifik Türkçe 7). İncelenen etkinlikler, ilgili yayınevlerince hazırlanan ders kitabı setlerinin, öğrenci çalışma kitaplarından elde edilmiştir.

3.3. Sayıltılar ve Sınırlılıklar

Araştırmada kullanılan örneklemin evreni yansıttığı ve örneklem grubuna seçilen ders kitaplarının ilköğretim 7. sınıfta kullanılan diğer Türkçe ders kitapları ile aynı özellikleri taşıdığı varsayılmaktadır.

Araştırma ilköğretim ikinci kademe Türkçe ders kitapları arasından seçilen 7. sınıfa ait iki Türkçe ders kitabı ile sınırlandırılmıştır.

3.4.Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemleri arasında yer alan doküman tarama yöntemi kullanılmıştır. Örneklem grubuna seçilen iki adet ders kitabındaki etkinlikler taranmış; her bir kitapta kaç tane etkinliğe yer verildiği; bu etkinliklerin kaç tanesinin TDÖP'te yer alan temel becerilere yönelik olduğu, bu etkinliklerin temalara göre dağılımı ve örneklem grubundaki kitapların karşılaştırılması yapılmıştır. Son olarak da elde edilen bu nicel veriler ışığında öneriler geliştirilmiştir.

4. BULGULAR VE YORUM

4.1. Ders Kitaplarındaki Temalar ve Metinlere İlişkin Bulgular ve Yorum

MEB Türkçe 7'de yer alan etkinliklerin temalara ve metinlere göre dağılımı Tablo-1'de gösterilmiştir.

Tablo 1: MEB Türkçe 7 Etkinliklerin Temalara Dağılımı

Temalar	Etkinlik Sayısı	Metin Sayısı	Ortalama Etkinlik
İletişim	35	4	8.75
Atatürkçülük	48	5	9.6
Kavramlar ve Çağrışımlar	34	4	8.5
Milli Kültür	39	4	9.75
Doğa ve Evren	35	4	8.75
Toplum Hayatı	42	4	10.5
TOPLAM	233	25	9,32

MEB Türkçe 7, Tablo-1'den de anlaşılacağı gibi "İletişim", "Atatürkçülük", "Kavramlar ve Çağrışımlar", "Milli Kültür", "Doğa ve Evren", "Toplum Hayatı" adlı toplam 6 temadan oluşmaktadır. "Atatürkçülük" teması dışında tüm temalarda 4 metin yer almakta, sadece bu temada 5 metin olmak üzere toplam 25 metin bulunmaktadır. "Atatürkçülük" teması 48, "Toplum Hayatı" teması 42, "Milli Kültür" teması 39, "İletişim" teması 35, , "Doğa ve Evren" teması 35 ve Kavramlar ve Çağrışımlar" teması 34 etkinlik olmak üzere toplam 233 etkinlik bulunmaktadır.

Pasifik Türkçe 7'de yer alan etkinliklerin temalara ve metinlere göre dağılımı Tablo-2'de gösterilmiştir.

Tablo 2: Pasifik Türkçe 7 Etkinliklerin Temalara Dağılımı

Temalar	Etkinlik Sayısı	Metin Sayısı	Ortalama Etkinlik
Hak ve Özgürlükler	40	4	10
Atatürkçülük	27	4	6.75
Doğa ve Evren	34	4	8.5
Duygular ve Hayaller	34	4	8.5
Alışkanlık	37	4	9.25
Milli Kültür	39	4	9,75
TOPLAM	211	24	8,79

Tablo-2'de görüldüğü gibi Pasifik Türkçe 7, "Hak ve Özgürlükler", "Atatürkçülük", "Doğa ve Evren", "Duygular ve Hayaller", "Alışkanlık" ve "Milli Kültür" adlı toplam 6 temadan oluşmaktadır. Her temada 4 metin olmak üzere, kitapta toplam 24 metin yer almaktadır. Her metin için etkinlikler bulunmaktadır. "Hak ve Özgürlükler" temasında 40, Milli Kültür" temasında 39, "Alışkanlık" temasında 37, "Doğa ve Evren" temasında 34, "Duygular ve Hayaller" temasında 34, "Atatürkçülük" temasında 27 etkinlik olmak üzere kitapta toplam 211 etkinlik bulunmaktadır.

MEB Türkçe 7 ile Pasifik Türkçe 7 etkinlik sayıları açısından karşılaştırıldığında; aralarında etkinlikler açısından önemli bir fark olmadığı gözlenmekle birlikte; MEB Türkçe 7'de etkinliklerin temalara daha orantılı dağıldığı gözlemlenmektedir. Zira Pasifik Türkçe 7'de "hak ve özgürlükler temasındaki etkinlik sayısı 40 iken "Atatürkçülük" temasında 27'dir.

4.2. Ders Kitaplarındaki Etkinlikler ve Temel Becerilere İlişkin Bulgular ve Yorum

MEB Türkçe 7'de 233, Pasifik Türkçe 7'de 211 etkinlik tespit edilmiştir. Bu etkinliklerin hitap ettiği temel becerilere dayalı bir tarama yapıldığında MEB Türkçe 7'nin bünyesindeki 233 etkinliğin 604 kez temel becerilere ait kazanımlar içerirken; Pasifik Türkçe 7'nin bünyesindeki 211 etkinliğin 620 kez temel becerilere ait kazanımlar içerdiği tespit edilmiştir. Çalışmanın bu kısmında yüzdelik hesaplamaları yapılırken; bir etkinlik birden fazla temel beceriye yönelik ise, o etkinliğin hitap ettiği her temel beceri için ayrı olarak hesaplanmış; ancak yüzdelik hesaplamaları yapılırken kitaplardaki etkinlik sayıları baz alınmıştır.

Tablo 3: MEB Türkçe 7'de Temel Beceriler

Temalar	Temel Beceriler								
	Türkçeyi Doğru Güzel ve Etkili Kullanma	Eleştirel Düşünme	Yaratıcı Düşünme	İletişim Kurma	Problem Çözme	Araştırma	Karar Verme	Bilgi Teknolojilerini	Girişimcilik
İletişim	26	11	27	2	14	3	14	0	0
Atatürkçülük	37	18	33	1	18	2	17	1	0
Kavramlar ve Çağrışımlar	27	14	27	0	17	3	15	0	0
Milli Kültür	27	10	27	1	11	7	8	0	0
Doğa ve Evren	27	13	20	0	9	3	13	0	0
Toplum Hayatı	34	12	30	0	10	3	12	0	0
Toplam	178	78	164	4	79	21	79	1	0
Yüzde %	76,39	33,47	70,38	1,71	33,90	9,01	33,90	0,42	0.0

Tablo 3'te temel becerilerin MEB Türkçe 7'de yer alması ile ilgili bulgulara bakıldığında, kitapta yer alan 233 etkinliğin dağılımları ile ilgili şu verilere ulaşılmıştır; Türkçeyi doğru güzel ve etkili kullanma becerisine yönelik 178 (%76,39), yaratıcı düşünme becerisine yönelik 164 (%70,38), problem çözme becerisine yönelik 79 (%33,90), karar verme becerisine yönelik 79 (%33,90), eleştirel düşünme becerisine yönelik 78 (%33,47), araştırma becerisine yönelik 21 (%9,01), iletişim kurma becerisine yönelik 4 (%1,71), bilgi teknolojilerini kullanma becerisine yönelik 1 (%0,42) etkinlik yer almakla birlikte girişimcilik becerisine yönelik hiçbir etkinlik bulunmamaktadır.

Tablo 4: Pasifik Türkçe 7'de Temel Beceriler

Temalar	Temel Beceriler								
	Türkçeyi Doğru Güzel ve Etkili Kullanma	Eleştirel Düşünme	Yaratıcı Düşünme	İletişim Kurma	Problem Çözme	Araştırma	Karar Verme	Bilgi Teknolojilerini Kullanma	Girişimcilik
Hak ve Özgürlükler	30	19	21	6	9	3	17	1	6
Atatürkçülük	22	15	13	5	9	5	11	0	5
Doğa ve Evren	26	14	17	6	8	9	12	2	6
Duygular ve Hayaller	28	14	19	5	8	3	13	1	5
Alışkanlıklar	24	15	26	5	8	4	17	1	5
Milli Kültür	31	17	29	7	10	5	15	0	8
Toplam	161	94	125	34	52	29	85	5	35
Yüzde %	76,3	44,5	59,2	16	24,6	13,7	40,2	2,3	16,5

Temel becerilerin Pasifik Türkçe 7'de yer alması ile ilgili Tablo-4'e bakıldığında; Türkçeyi doğru güzel ve etkili kullanma becerisine yönelik 161 (% 76,30), yaratıcı düşünme becerisine yönelik 125 (% 59,24), eleştirel düşünme becerisine yönelik 94 (% 44,54), karar verme becerisine yönelik 85 (% 40,28), problem çözme becerisine yönelik 52 (% 24,64), girişimcilik becerisine yönelik 35 (% 16,58), iletişim kurma becerisine yönelik 34 (% 16,11), araştırma becerisine yönelik 29 (% 13,74), bilgi teknolojilerini kullanma becerisine yönelik 5 (% 2,36) etkinlik yer almaktadır.

MEB Türkçe 7'de Türkçeyi doğru güzel ve etkili kullanma becerisine yönelik etkinlikler 178'iken (% 76,39), Pasifik Türkçe 7'de 161 (%76,30), etkinliğe yer verilmiştir.

MEB Türkçe 7'de yaratıcı düşünme becerisine yönelik 164 (% 70,38) etkinliğe yer verilirken Pasifik Türkçe 7'de 125'e (%59,24) gerilemiştir.

Eleştirel düşünme becerisine yönelik MEB Türkçe 7'de 78 (% 33,47) etkinlik yer alırken Pasifik Türkçe 7'de 94 (% 44,54) etkinlik yer almaktadır. Pasifik Türkçe 7'de eleştirel düşünme becerisine yönelik etkinliklere daha yüksek oranda yer verildiği görülmektedir.

Karar verme becerisini geliştirmeye yönelik olarak Pasifik Türkçe 7'de 85 (% 40,28) etkinliğe yer verilmiştir. MEB Türkçe 7'de ise 79 (%33,90) etkinlik yer almaktadır.

MEB Türkçe 7'de problem çözme becerisine yönelik 79 (% 33,90) etkinliğe yer verilirken, Pasifik Türkçe 7'de ise 52 (%24,64) etkinliğe yer verilmiştir.

İletişim becerisine yönelik Pasifik Türkçe 7'de 34 (% 16,11) etkinlik yer alırken MEB Türkçe 7'de 4 (% 1,71) etkinliğe yer verilmiştir

Araştırma becerisine yönelik etkinlik sayıları Pasifik Türkçe 7'de 29 (%13,74) iken MEB Türkçe 7'de 21 (% 9,01) 'dir.

Girişimcilik temel becerisini geliştirmeye yönelik olarak Pasifik Türkçe 7'de 35 (% 16,58) etkinlik yer alırken MEB Türkçe 7'de bu beceriye yönelik hiçbir etkinlik bulunmamaktadır.

İncelenen 444 etkinliğin sadece 6'sında (% 1,35) yer verilen bilgi teknolojilerini kullanma becerisi Pasifik Türkçe 7'de 5 (% 2,36) etkinlikte yer alırken MEB Türkçe 7'de ise sadece 1 (% 042) etkinlikte yer almıştır.

5.SONUÇ VE ÖNERİLER

TDÖP'de (2006) yer alan temel becerilerin MEB Türkçe 7 ve Pasifik Türkçe 7 ders kitaplarındaki etkinliklerde bulunma sıklık ve oranları tespit edilmiş ve bu veriler ışığında da aşağıdaki sonuç ve öneriler ortaya konulmuştur.

Yeni TDÖP Türkçe derslerinde etkinlik temelli bir yaklaşımı beraberinde getirmiştir. Öğrenciler okudukları ya da dinleyip/izledikleri metinleri, etkinlikler yoluyla kavrar ve anlamlandırırlar. Programda dersin hem genel hem özel amaçlarına bu etkinlikler aracılığıyla ulaşmaları amaçlanır. Zaten programa "etkinlik temelli" denmesinin nedeni de TDÖP'ün bu anlayışla hazırlanmış olmasıdır. TDÖP'de (2006: 5) yer alan temel kazanımlar birbirleri ile bütünlük ve tutarlılık içerisindedir. Temel beceriler bu nitelikleri nedeni ile birbirlerinden daha önemli düşünülemez. Çünkü bu temel beceriler 21. Yüzyıl bireyinin sahip olması gereken temel nitelikleri oluşturmaktadır Durum böyle olunca programın öngördüğü ve amaçladığı tüm kazanımların etkinlikler içerisine orantılı bir biçimde dağıtılması zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Özatalay (2007) da çalışmasında ders kitaplarının ülkemizde eğitim-öğretim ortamlarının en çok kullanılan materyali olduğunu belirttikten sonra programın amaç ve kazanımlarının ders kitaplarında %50'nin üzerinde temsil edilmesinin gerekli olduğunu vurgulamaktadır.

.

Türkçeyi doğru güzel ve etkili kullanma becerisine yönelik olarak MEB Türkçe 7'de 178 (%76,39), Pasifik Türkçe 7'de ise 161 (%76,30) etkinliğe yer verilmiştir. Görüldüğü üzere iki kitap arasında bir kıyaslamaya gidildiğinde oranlar oldukça yakındır ve en çok bu beceriye yönelik etkinlik kitaplarda yer almaktadır. Türkçe dersinin ana malzemesinin dil olduğu ve bir beceri dersi olduğu düşünülecek olursa, orandaki bu yüksekliğin olağan olduğu düşünülebilir. Yayınevleri arasında bu temel beceriye yer verme bağlamında önemli bir farklılaşma yoktur.

Yaratıcı düşünme temel becerisinin, ilgili kitaplarda yer aldığı etkinlik sayısı MEB Türkçe 7'de 164 (%70,38), Pasifik Türkçe 7'de ise 125 (%59,24)'tir. Bu rakamlara bakıldığında kitaplarda en fazla yer verilen ikinci beceri olduğu görülmektedir. Öğrencilerin duygu ve düşüncelerini belirli kalıpların dışına çıkartarak özgün fikirlerin oluşmasını sağlayan yaratıcılığın (Seferoğlu, 2006) önemi ve bu yaş çocuğunun bilişsel gelişimi dikkate alındığında bu beceriye yönelik etkinliklere yeteri kadar yer verildiği düşünülmektedir. MEB Türkçe 7'nin bu kazanıma yönelik etkinliklere Pasifik Türkçe 7'ye göre daha yüksek oranda yer verdiği tespit edilmiştir.

Eleştirel düşünme temel becerisi ile ilgili etkinliklerin kitaplarda yer alma sayıları ise Pasifik Türkçe 7'de 94 (%44,54), MEB Türkçe 7'de ise 78 (%33,47)'dir. Eleştirel düşünme son yüzyılda birey üzerinde etkin

uyarıcıların artmasıyla oldukça önem kazanmıştır (Aybek, 2007). Öğrenciler internet, televizyon gibi kitle iletişim araçlarından gelen iletilere oldukça yoğun bir şekilde maruz kaldığı düşünülecek olursa her temel beceri için geçerli olduğu gibi bu temel beceri içinde % 50'nin üzerinde bir orana ulaşılmasının daha sağlıklı sonuçlar doğurabileceği düşünülmektedir.

Karar verme becerisinin MEB Türkçe 7'de ve Pasifik Türkçe 7'de yer alması ile ilgili sonuçlara bakıldığında; MEB Türkçe 7'de 79 (% 33,90), Pasifik Türkçe 7'de ise 85 (% 40,28) etkinlikte bu temel beceriye ait kazanım bulunduğu tespit edilmiştir. Pasifik Türkçe 7'de MEB Türkçe 7'ye göre daha yüksek oranda bu beceriye ilişkin etkinlik yer almaktadır. Bu yaş grubunun gelişimsel özellikleri dikkate alınacak olursa karar verme sürecine adım atmaya başlayan bu bireylerin ilgili becerisinin geliştirilmesi önem arz etmektedir (Gömleksiz, 2007). Bu nedenle ilköğretimin bu kademesinde ve bu beceriyi geliştirmeye yönelik oldukça fazla etkinliğe yer verilmesinin uygun olduğu düşünülmektedir.

Ders kitaplarındaki problem çözme temel becerisinin etkinliklerde yer alma oranlarına bakılacak olursa; MEB Türkçe 7'de 79 (% 33,90), Pasifik Türkçe 7'de ise 52 (% 24,64) etkinliğe yer verildiği görülmektedir. Bireylerin gerek akademik gerekse de sosyal yaşantılarında sıkça karşılarına çıkan problemler karşısında uygun çözüm bulma becerisini geliştirmeye yönelik olan bu becerinin yaklaşık %10'luk bir fark ile MEB Türkçe 7'de daha fazla yer aldığı tespit edilmiştir. Eğitimin amacının bireyi hayata hazırlamak olduğu ve bireyinde gerek toplumun gerekse de kendisinin problemleriyle sıkça başa çıkmak zorunda kaldığı düşünülecek olursa bu beceriyi geliştirmeye yönelik etkinliklerin kitaplarda yeterince yer almadığı sonucuna ulaşılabilir.

Araştırma temel becerisi ile ilgili etkinliklere MEB Türkçe 7'de 21 (% 9,01), Pasifik Türkçe 7'de ise 29 (% 13,74) kez yer verilmiştir.. Araştıran, sorgulayan, bilgiyi yapılandıran ve eğitim-öğretim ortamında aktif rol onayan bireylerin yetiştirilmesinde son derece önemli bir rol oynayan "araştırma" temel becerisine yönelik etkinliklerin sınırlı sayıda olduğu ve arttırılmasının daha uygun olacağı düşünülmektedir

İletişim kurma temel becerisi ile ilgili etkinliklere MEB Türkçe 7' de 4 (% 1,71, Pasifik Türkçe 7'de ise 34 (% 16,11) kez yer verilmiştir. Hem genel amaçların hem de temel becerilerin içerisinde yer alan İletişim kurma becerisinin geliştirilmesine yönelik MEB Türkçe 7'de yok denecek kadar az sayıda etkinliğe yer verilmiş olması oldukça dikkat çekicidir. Pasifik Türkçe 7' de bu rakam 34'ü bulmasına karşın bu sayının da istenilen seviyede olmadığı düşünülmektedir. Zira Türkçe dersinde birey, toplumla kaynaşmasının, onlarla etkileşim içine girmesinin en önemli mümessili olan ana dilinin inceliklerini öğrenir ve bu incelikleri toplumla iletişim kurmada etkin şekilde kullanır.

Girişimcilik temel becerisine ait etkinlik sayılarına bakıldığında, MEB Türkçe 7'de bu beceriyi geliştirmeye yönelik hiçbir etkinliğe yer verilmediği görülür. Öğrencinin kendini doğru ve etkili ifade etmeyi öğrendiği bir davranış dersi olan Türkçe dersinde öğrencilerin girişimci, kendine güvenen toplumsal hareketliliğe pozitif katkı sağlayan bireyler olması hedeflenmekte ve bu temel beceri TDÖP'te (2006) temel becerilerin 9. olarak sayılmasına karşın kurumun kendi hazırladığı kitaplarda bu temel beceriyi geliştirecek hiçbir etkinliğe yer vermemesi düşündürücüdür. Pasifik Türkçe 7'de ise girişimcilik temel becerisini geliştirmeye yönelik olarak 35 (%16,58) etkinliğe yer verilmiştir. Pasifik Türkçe 7'de ki etkinlik sayılarının da Programda yer aldığı şekli ile yatay olarak bir yılın, dikey olarak ise sekiz yılın sonunda bireyde geliştirilmesi amaçlanan girişimcilik temel becerisini geliştirmede yeterli nicelikte olmadığı düşünülmektedir.

.

Bilgi teknolojilerini kullanma becerisinin %1,35'lik oranla ders kitaplarında en az yer verilen temel beceri olduğu gözlenmektedir. MEB Türkçe 7'de sadece 1 etkinlik bu alan ile ilgili iken Pasifik Türkçe 7'de ise bu rakam yalnızca 5'tir (% 2,36). Çağımızda bilgisayar, internet gibi bilgi teknolojilerine bağımlı öğrenme ortamlarının ortaya çıktığı ve öğrencilerin bu teknolojiler ile daha çok erken yaşlarda tanıştığı düşünülecek olursa bu araçlardan azami derecede yararlanmalarının sağlanması çağın kaçınılamaz bir gereğidir (Aktümen, 2003). Felten (2008) "Görsel Okuryazarlık" adlı çalışmasında çağın büyük bir teknolojik patlama yaşadığını ve eğitim-öğretim ortamlarının bu duruma ayak uydurmaları gerektiğini vurgular. Durumun böyle olmasına karşın bu beceriyi geliştirmeye yönelik etkinliklere yok denecek kadar az yer verilmiş olmasını gözden kaçmış bir ihmalkârlık olarak görmek olanaksızdır.

KAYNAKÇA

1. Aktümen, Muharrem, Kaçar Ahmet (2003). **İlköğretim 8. Sınıflarda Harfli İfadelerle İşlemlerin Öğretiminde Bilgisayar Destekli Öğretimin Rolü ve Bilgisayar Destekli Öğretim Üzerine Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi**, Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi, Cilt 11, No 2, 339–358.

2. Altan, Abdülkadir, Arhan, Serdar (2007).**İlköğretim Türkçe 7 Öğrenci Çalışma Kitabı**, Ankara, MEB Yayınları.

3. Altan, Abdülkadir, Arhan, Serdar (2007).**İlköğretim Türkçe 7 Öğrenci Ders Kitabı**, Ankara, MEB Yayınları.

4. Aybek, Birsel (2007). **Konu ve Beceri Temelli Eleştirel Düşünme Öğretiminin Öğretmen Adaylarının Eleştirel Düşünme Eğilimi ve Düzeyine Etkisi**, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 16, Sayı 2, 43–60.

5. Felten, Peter (2008). **Visual Literacy**, Change; Cilt 6 Sayı 40, 60-64.

6. Gömleksiz, Mehmet Nuri, Kan Ayşe Ülkü (2007). **İlköğretim 5. Sınıf Türkçe Dersi Öğretim Programının Problem Çözme ve Karar Verme Becerilerini Kazandırmadaki Etkililik Düzeyine İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi**, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 27, Sayı 3, 51–63.

7. Kan, Ayşe Ülkü (2006). **Yeni İlköğretim Programında Öngörülen Temel Becerileri Kazanmada Beşinci Sınıf Sosyal Bilgiler ve Türkçe Derslerinin Etkilerine İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi** (Diyarbakır İli Örneği), Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.

8. MEB (2006). **İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (6,7,8. Sınıflar)** ANKARA.

9. MEB Tebliğler Dergisi (2008), **2008-2009 Yılı Ders Kitapları**, Sayı 2606, 211-255 ANKARA

10. Özatalay, Hülya (2007), **İlköğretim I. Kademe Türkçe Öğretim Programında Öğrencilere Kazandırılması Hedeflenen Temel Becerilerin Ders Kitaplarında Kullanılmasına İlişkin Durum Çalışması.** (Yayınlanmamış Doktora Tezi) İstanbul: Marmara Üniversitesi.

11. Seferoğlu, S.Sadi, Akbıyık Cenk (2006). **Eleştirel Düşünme ve Öğretimi**, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı 30, 193–200..

12. Yangın, Banu, Çelepoğlu Ayşegül, Türkyılmaz Fatma (2008). **İlköğretim Türkçe 7 Öğrenci Çalışma Kitabı**, Ankara, Pasifik Yayıncılık.

13. Yangın, Banu, Çelepoğlu Ayşegül, Türkyılmaz Fatma (2008). **İlköğretim Türkçe 7 Öğrenci Ders Kitabı**, Ankara, Pasifik Yayıncılık.